

АНОТАЦІЇ

Ажиппо О.Ю. Організація адаптації студентів до самостійної роботи у ВНЗ

У статті наведено дані, отримані під час збору інформації з метою усвідомлення організації самостійної роботи студентів першокурсників до їх навчання у ВНЗ. Крім цього, проведено аналіз процесу адаптації студентів до їх самостійного навчання.

Ключові слова: самостійна робота студента, організація навчання, умови адаптації.

Алексеева Г.М. Формування в майбутніх соціальних педагогів готовності до застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності

У статті розкрито суть готовності майбутніх соціальних педагогів до застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності. Проаналізовано структуру цієї готовності, що складається з психологічного, загальнопедагогічного, інформаційно-комунікативного та спеціалізованого блоків.

Ключові слова: готовність майбутнього вчителя, структура готовності до використання ІКТ в навчальному процесі, психологічний, загальнопедагогічний, інформаційно-комунікативний, компоненти готовності.

Апанасенко М.Г., Каледін П.П. Теорія і практика формування пізнавальних інтересів учнів

У статті автори розкривають феномен пізнавального інтересу учнів на основі наукового аналізу класичної та сучасної психолого-педагогічної літератури, основні концептуальні положення педагогічно цілеспрямованого управління формуванням пізнавального інтересу школярів на основі: гуманізації та гуманітаризації навчального процесу; міжпредметної інтеграції; інформаційних технологій; нових дидактичних технологій. Теоретичні дослідження підкріплюються узагальненим досвідом роботи гімназії "Контакт" м. Запоріжжя.

Ключові слова: пізнавальний інтерес, педагогічне керівництво, діяльність, пізнавальна активність, інформаційні технології, гуманізація, міжпредметна інтеграція.

Бессараб А.О. Роль навчальної книги в сучасній педагогічній системі вищої школи України

У статті визначено місце навчальної книги в сучасній педагогічній системі вищої школи України. Розкрито функції навчальної книги (навчальний посібник, підручник), такі як: управління процесом засвоєння змісту освіти, комунікативна, інформаційна, пізнавальна, розвивальна, організаційна, систематизаційна, трансформувальна, стимулювальна, координаційна, раціоналізаційна, самоосвітня, виховна, закріплення матеріалу та самоконтролю.

Ключові слова: функція навчальної книги, навчальний посібник, підручник.

Богданова Г.С. Професійна підготовка вчителів фізичної культури в післядипломній педагогічній освіті

У статті розглянуто особливості професійної підготовки вчителів фізичної культури, розвитку їх професійної компетентності в міжкурсний період у системі післядипломної педагогічної освіти. Розкрито специфіку організації навчання дорослих. Особливу увагу зосереджено на проектах професійного розвитку, самостійній роботі та інтерактивних методах навчання, які сприяють розвитку професійної компетентності, професійному зростанню й самовдосконаленню вчителів фізичної культури.

Ключові слова: професійна підготовка вчителів фізичної культури, професійна компетентність, післядипломна педагогічна освіта.

Борисова М.В. Розвиток нових інституційних форм вищої освіти Канади в умовах запровадження електронного навчання

У статті проаналізовано тенденції розвитку електронного навчання у сфері вищої освіти Канади, переваги та недоліки комп'ютеризації навчання, розглянуто основ-

ні організаційні структури вищих освітніх закладів Канади з огляду на впровадження у навчальний процес електронного навчання.

Ключові слова: електронне навчання, вища освіта Канади, інституційні форми.

Васильєва М.П. Забезпечення деонтологічного компонента професійної підготовки студентів у світлі оновлення змісту вищої освіти

У статті розкрито шляхи забезпечення деонтологічного компонента професійної підготовки студентів – майбутніх педагогів у процесі їхньої професійної підготовки в умовах вищого педагогічного навчального закладу в світлі ідей щодо оновлення змісту вищої освіти у зв'язку із застосуванням компетентісно орієнтованого підходу до його структурування й організації.

Ключові слова: деонтологічний компонент, зміст вищої освіти, компетентісно орієнтовний підхід.

Васильєва О.А. Рефлексія як психолого-педагогічна категорія

Статтю присвячено теоретичному аналізу філософських та психолого-педагогічних підходів щодо визначення поняття “рефлексія”. Визначено структуру, функції й умови розвитку рефлексії як психолого-педагогічної категорії. Розглянуто рефлексивне освітнє середовище, його становлення й значення рефлексії в ньому.

Ключові слова: педагогічна рефлексія, рефлексивна діяльність, професійна рефлексія.

Вітчинкіна К.О. Теоретико-методологічні підходи до визначення творчої активності як одного з видів активності особистості

У статті розглянуто та проаналізовано різні підходи до визначення активності і творчої активності як однієї з її складових.

Ключові слова: активність, діяльність, творчість, аспект, термін, характеристика, рівень.

Волкова Т.І. Управління розвитком виховної системи загальноосвітніх навчальних закладів інноваційного типу

У статті розглянуто специфіку управління розвитком виховної системи; висвітлено результати дослідження ефективності управління розвитком виховної системи загальноосвітнього навчального закладу інноваційного типу.

Ключові слова: управління, розвиток, експертиза, виховний процес, виховна система, самоаналіз, система показників і критеріїв, права дитини, самоврядування, модель.

Гаманюк В.А. Європейський та міжнаціональний вимір шкільної освіти в Німеччині

У статті розглянуто шляхи вирішення проблем мовної шкільної освіти в умовах євроінтеграційних процесів та глобалізації в Німеччині, яка є показовим прикладом мультикультурного та багатомовного суспільства.

Ключові слова: мовна шкільна освіта, євроінтеграційні процеси, глобалізація.

Гаркуша І.В. Риторична аргументація як засіб переконувального впливу майбутніх рекламистів

У статті розкрито сутність, структуру переконувального впливу та його значення для комунікації рекламистів, проаналізовано підходи науковців до визначення сутності риторичної аргументації, її класифікації, обґрунтовано засоби підготовки майбутніх рекламистів до здійснення аргументації власних думок.

Ключові слова: переконувальний вплив, риторична аргументація, комунікація.

Головачук Н.І. Зовнішні чинники формування здатності фахівця до творчості

У статті визначено зовнішні чинники, які спрямовані на формування в особистості здатності до творчості, проаналізовано їх складові елементи та особливості впливу. Основними з них є творче середовище, ознайомлення з культурою та мистецтвом, психологічний комфорт. Суттєво впливають на творче ставлення особистості до діяльності нерегла-

менталія активності, референтна група, творча особистість учителя, спеціально організована креативна взаємодія та творча діяльність у групі, спільне пізнання і генерація ідей.

Ключові слова: чинники, креативність, здатність, творчі якості.

Горбунова Н.В. Лексична компетенція дітей дошкільного віку в сучасних дослідженнях

Автор розглядає лексичну компетенцію як здатність миттєво викликати з довгострокової пам'яті еталон слова залежно від конкретного мовленнєвого завдання та включати це слово у мовленнєвий ланцюг; висвітлює результати сучасних наукових досліджень із проблеми формування лексичної компетенції дітей дошкільного віку.

Ключові слова: лексична компетенція, дошкільний вік, діти.

Гороховська Т.В. Про організацію та керівництво самостійною роботою студентів у юридичному ВНЗ

Статтю присвячено проблемам організації та керівництва самостійною роботою студентів юридичного ВНЗ. Авторський підхід дає змогу вдосконалити усталену систему керівництва самостійною роботою, що здійснюється в університетах Міністерства внутрішніх справ України, зберігаючи при цьому її традиційну фундаментальність і універсальність.

Ключові слова: самостійна робота, планування, керівництво самостійною роботою, індивідуалізація процесів навчання, навчальні матеріали, інтенсифікація навчального процесу.

Григорова Л.С. Організація соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми в Україні в 70–80 рр. ХХ ст.

У статті розглянуто основний зміст, форми та методи соціально-педагогічної діяльності з обдарованими дітьми в Україні у 70–80-х рр. ХХ ст. Проаналізовано особливості організації роботи з обдарованими дітьми в досліджуваній період.

Ключові слова: соціально-педагогічна діяльність, соціальний педагог, обдарована дитина.

Гулай О.І. Тестова технологія моніторингу рівня знань з хімії у вищих технічних закладах

У статті викладено аналіз компетентнісного підходу до підготовки фахівців у системі вищої освіти. Представлено результати впровадження тестової технології при викладанні хімії для студентів інженерних спеціальностей Луцького національного технічного університету.

Ключові слова: компетенція, компетентність, моніторинг, тестування.

Гура О.І. Особливості мультимедійних інтерактивних засобів навчання

У статті здійснено спробу охарактеризувати основні особливості мультимедійного інтерактивного посібника (підручника) як дидактичного засобу навчання.

Ключові слова: дидактичні засоби навчання, мультимедійний інтерактивний посібник.

Данилевич О.К. Управління якістю професійної підготовки менеджерів освіти в магістратурі

У статті розглядаються фактори, які сприяють ефективному управлінню якістю професійної підготовки менеджерів освіти в магістратурі.

Ключові слова: менеджер освіти, професійна підготовка, якість, мета освіти, зміст освіти, освітні технології.

Дзядевич Ю.В. Формування іміджу студентів мистецьких спеціальностей як психолого-педагогічна проблема

Розглянуто ряд психолого-педагогічних аспектів проблеми формування іміджу студентів мистецьких спеціальностей.

Ключові слова: імідж, психолого-педагогічна проблема, Я-концепція.

Долинський Є.В. Дослідження критеріїв готовності студентів до дистанційної форми навчання

У статті розглянуто проблему дистанційного навчання, описано його основні форми й технології. Надано рівневі, критеріальні характеристики готовності студентів до дистанційного навчання на базі інформаційних технологій.

Ключові слова: дистанційне навчання, інформаційні технології, самостійна робота, характеристики навчання.

Дороніна Т.О. Егалітарна свідомість та освітні можливості її формування (гендерний аспект)

У статті встановлено можливість формування егалітарної свідомості, з'ясовано трактування сучасною наукою понять “егалітарність” та “свідомість”, змістове наповнення поняття “егалітарна свідомість” та визначено перспективні напрями її формування в навчально-виховному процесі.

Ключові слова: гендер, освіта, егалітарність, свідомість, гендерний підхід.

Дорош Г.О. Український мовленнєвий етикет: синтаксично-стилістичний аспект

У статті розкрито синтаксичну природу та стилістичні особливості конструкції мовленнєвого етикету в українській мові.

Ключові слова: етикет, мовленнєві вміння, етикетне висловлювання.

Дяченко М.Д. Формування культури діалогу в процесі професійної підготовки майбутніх журналістів

У статті висвітлено окремі аспекти проблеми формування культури діалогу і професійного спілкування як важливої складової комунікативної компетентності в підготовці майбутніх журналістів. Окреслено основні вимоги до побудови діалогічного мовлення в процесі професійного спілкування. Доведено важливість формування культурно-мовної компетентності, професійної культури діалогу у студентів-журналістів.

Ключові слова: бесіда, діалог, журналіст, інтерв'ю, мовлення, комунікативність, комунікація, культура професійного спілкування, професійна підготовка студентів.

Єрмак Л.С. Зарубіжний досвід підготовки молодших спеціалістів у коледжах

У статті розглянуто зарубіжний досвід підготовки молодших спеціалістів у сфері технікумів та коледжів деяких країн. Виокремлено основні проблеми та тенденції розвитку процесу підготовки фахівців у коледжах.

Ключові слова: досвід професійного навчання, реформування професійної освіти, коледж.

Забіяка І. Самостійна робота в системі професійної підготовки студентів вищих технічних навчальних закладів

У статті розглянуто значення організації самостійної роботи студентів технічних спеціальностей у процесі їх професійної підготовки. Зроблено аналіз специфіки використання професійно орієнтованих завдань в активізації самостійної роботи студентів.

Ключові слова: самостійна робота студентів, індивідуально-пізнавальна діяльність студентів, позааудиторна самостійна робота, професійно орієнтовані завдання.

Зоріна М.О. До проблеми визначення актуальності й особливостей формування культури безпеки життєдіяльності

У статті розглянуто поняття культури безпеки життєдіяльності. Обґрунтовано проблему актуальності й особливостей формування культури безпеки життєдіяльності в процесі професійної підготовки майбутнього фахівця.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, культура безпеки життєдіяльності, професійна підготовка фахівця.

Зубченко Л.В. Формування педагогічної творчості майбутніх учителів фізичного виховання при використанні проблемного навчання

У статті розглянуто формування педагогічної творчості майбутніх учителів фізичного виховання при використанні проблемного навчання, яке реалізується на практиці використанням проблемних професійних ситуацій. Основна увага приділена системі творчих умінь та навичок, які формуються в процесі фахової підготовки спеціалістів фізичного виховання з урахуванням специфіки сучасної освіти.

Ключові слова: вчитель, творчість, навчання, ситуація.

Іноземцева С.В. Передумови розвитку соціального виховання дітей з особливими потребами

У статті проаналізовано передумови розвитку соціального виховання дітей і, зокрема, дітей з особливими потребами, визначено суб'єкти, зміст і основні напрями виховного впливу.

Ключові слова: соціальне виховання, діти з особливими потребами, суб'єкти, зміст, напрями виховання.

Казакова Н.В., Пісоцька Л.С. Умови організації практики з позакласної виховної роботи у вищих педагогічних навчальних закладах

На основі теоретичного аналізу літератури та досвіду організації педагогічної практики майбутніх учителів початкових класів визначено та розкрито умови організації практики з позакласної виховної роботи у вищих педагогічних навчальних закладах.

Ключові слова: практика з позакласної виховної роботи, умови, організація практики з позакласної виховної роботи в школі.

Карандаш М.М. Моніторинг формування толерантності у майбутніх учителів історії

У статті подано результати досліджень з формування толерантних відносин у студентів педагогічного університету.

Ключові слова: толерантність, моніторинг, моделювання, модель, експеримент.

Каричковська С.П. Зміст навчання іноземної мови у вищих педагогічних навчальних закладах України

У статті проаналізовано сутність змісту навчання англійської мови у вищих навчальних закладах України з урахуванням специфіки підготовки майбутніх спеціалістів просвітницької сфери.

Ключові слова: зміст навчання іноземної мови, компоненти змісту навчання іноземних мов, мовна компетенція, мовленнєва компетенція, соціокультурна компетенція.

Карпенко Г.В. Формування особистісної зрілості підлітків у позакласній роботі

Висвітлено вікові зміни підлітків (11–15 років). Уточнено поняття “особистісна зрілість підлітків”, розглянуто шляхи її формування в позакласній роботі.

Ключові слова: особистісна зрілість підлітків, формування позакласної роботи.

Кириченко І.П. Особливості підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України до роботи з неповнолітніми правопорушниками

Визначено особливості та соціально-психологічні параметри груп неповнолітніх правопорушників; висвітлено проблеми та необхідність підготовки курсантів вищих навчальних закладів ОВС України до роботи з неповнолітніми правопорушниками, розглянуто основні компоненти та напрями підготовки курсантів.

Ключові слова: групи неповнолітніх правопорушників, антисоціальна діяльність, підготовка курсантів, зміст та напрями підготовки, педагогічні умови, суб'єктна взаємодія.

Клочко Н.Л. Особливості організації елементарної освіти дітей у США

У статті проаналізовано систему сучасної елементарної освіти в США. Розглянуто основні тенденції реформування дошкільної та початкової шкільної галузі впро-

довж XX ст. Розкрито проблему визначення оптимального віку дитини для початку шкільного навчання.

Ключові слова: навчальний процес, початкова освіта, дошкільне виховання, вік вступу до школи, готовність до навчання, досвід країн зарубіжжя.

Кобзева І.О. Психолого-педагогічні та соціальні фактори, що впливають на стан здоров'я студентів коледжу

Статтю присвячено аналізу факторів, що негативно позначаються на стані здоров'я сучасної студентської молоді. Розглянуто такі фактори, як психоемоційні перевантаження, виникнення залежностей, зниження фізичної активності та недостатня пропаганда здорового способу життя, неорганізованість дозвілля, відсутність взаємодії сім'ї та навчальних закладів у питаннях збереження здоров'я студентів коледжу.

Ключові слова: здоров'я, здоровий спосіб життя, фізичне виховання.

Коваленко О.А. Обдарованість як інтегральна особистісна властивість

Досліджено феномен обдарованості як інтегральну особистісну характеристику. Проаналізовано інтегрований та функціональний підходи при дослідженні цього феномену, а також розглянуто факторний аналіз креативності. Детально охарактеризовано критерії, за якими визначається творчо обдарована особистість.

Ключові слова: обдарованість, креативність, геній, інтелект, інтегративний підхід, функціональний підхід.

Ковтун О.В. Вимоги до професійно-мовленнєвої діяльності авіаційних операторів: діяхронічний аспект

У статті в діяхронічному аспекті розкрито вимоги до професійно-мовленнєвої діяльності авіаційних операторів. Проаналізовано дослідження лінгвістів, авіаційних операторів-практиків та нормативні документи ІКАО.

Ключові слова: авіаційний оператор, професійно-мовленнєва діяльність, вимоги до професійно-мовленнєвої діяльності, дані лінгвістичних досліджень, вимоги ІКАО, радіотелефонна фразеологія.

Коляда Н.М. Дитинство як об'єктивна передумова зародження дитячого руху: до історії питання

У статті обґрунтовано сутність категорії “дитинство” як психолого-педагогічного та соціокультурного феномену, об'єктивної передумови зародження дитячого руху на рубежі XIX–XX ст.

Ключові слова: дитинство, дитячий рух, соціокінетика дитинства, дитяча організація, дитяче об'єднання.

Комісаренко О.В. Математична компетентність у підготовці конкурентоспроможного спеціаліста в аграрному секторі економіки

В статті автор розглядає компетентнісний підхід при вивченні вищої математики в агротехнологічному університеті. Особливу увагу звернено на формування математичної компетентності інженерів-землевпорядників. Запропонована та проаналізована структура математичної компетентності, а також виділені її основні компоненти.

Ключові слова: компетентнісний підхід, математична компетентність, вища математика.

Корнешук В.В. Технологічний підхід до формування професійної надійності майбутніх фахівців

У статті представлено педагогічну технологію формування професійної надійності спеціалістів, спрямовану на поетапне самовизначення, саморозвиток і самоактуалізацію студентів у межах обраної соціономічної професії та реалізовану за допомогою спеціально дібраних тренувальних засобів.

Ключові слова: технологічний підхід, педагогічна технологія, професійна надійність, соціономічна сфера діяльності.

Короленко К.В. Формування готовності майбутніх організаторів спортивно-масової та туристичної роботи до професійної діяльності

У статті запропоновано модель компетентнісно орієнтованої підготовки майбутніх організаторів спортивно-масової й туристичної роботи в контексті професійної діяльності. Створювані в навчальному процесі моделі виступають засобом пізнання студентами її змісту, організаційних форм, предметних завдань.

Ключові слова: компетенція, орієнтований підхід, професійна підготовка, педагогічна діяльність.

Король Л.Л. Краєзнавчий матеріал як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей вищих навчальних закладів

У статті висвітлено роль краєзнавчого матеріалу у формуванні іншомовної комунікативної компетентності студентів університетів. Аргументовано основні соціально-педагогічні та методичні функції краєзнавства як складника робочих програм з іноземної мови.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, діалог, комунікативна компетентність, краєзнавчий матеріал.

Котова Л.М., Погорєлова В.Г. Становлення емоційної стійкості в музикантів-інструменталістів у процесі підготовки до сценічних виступів

У статті викладено результати комплексного дослідження процесу підготовки музикантів-інструменталістів до сценічних виступів. Розглянуто ефективні методи становлення емоційної стійкості у виконавців під час роботи над музичними творами.

Ключові слова: емоційна стійкість, прилюдні виступи, музиканти-інструменталісти, позитивні емоції.

Кравченко В.М. Інтенсифікація педагогічного процесу у вищому навчальному закладі як фактор удосконалення професійної підготовки студентів

Розкрито сутність та зміст поняття інтенсифікації професійної підготовки фахівців, шляхи та напрями її оптимізації у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: інтенсифікація, педагогічний процес, професійна підготовка.

Крамаренко А.М. Вища освіта України: проблеми та напрями модернізації

У статті розглянуто проблеми модернізації вищої освіти в Україні. Розкрито напрями процесу забезпечення якості вищої освіти, відповідної суспільним, особистісним та виробничим потребам, що продукуватиме конкурентоспроможного фахівця, здатного легко адаптуватися в економічному просторі європейських країн.

Ключові слова: модернізація вищої освіти, європейський простір вищої освіти, бакалавр, магістр, доктор філософії (PhD).

Кривонос Ю.С. Музичне мистецтво та студентський колектив як засоби формування соціально гармонійної особистості

У статті висвітлено проблему соціального та психологічного формування особистості студента в колективі. Розглянуто застосування музичного мистецтва як запоруки формування естетично вихованого спеціаліста та соціально сформованої особистості.

Ключові слова: соціально сформована особистість, естетично-вихований спеціаліст, студентський колектив.

Кулько В.А. Щодо сутності мотивації навчальної діяльності у студентів вищих навчальних закладів

Розглянуто питання щодо сутності мотивації навчальної діяльності у студентів вищих навчальних закладів. На основі дослідження наукових робіт визначено основні мотиви студентів до навчального процесу.

Ключові слова: мотив, мотивація навчальної діяльності, внутрішня та зовнішня мотивація, мотиваційна сфера.

Куракіна О.М. Формування культури здоров'я в історії вітчизняної педагогіки кінця ХХ століття

У статті здійснено спробу, спираючись на аналіз навчальних програм окремих дисциплін, прослідкувати динаміку зміни ролі формування культури здоров'я у системі середньої освіти кінця ХХ ст. Підкреслено гуманістичну спрямованість модернізаційних процесів у сучасній національній системі середньої освіти. На основі отриманої інформації визначено роль учителя в процесі формування культури здоров'я учня.

Ключові слова: формування культури здоров'я, система середньої освіти.

Кучеренко Н.В. Форми й методи формування професійно-педагогічних якостей майбутнього викладача іноземних мов ВНЗ

У статті розглянуто основні форми та методи формування професійно-педагогічних якостей майбутнього викладача іноземних мов вищого навчального закладу. З'ясовано, що становленню системи професійно-педагогічної діяльності викладача іноземної мови сприяють теоретичні знання про цілі, форми та методи навчально-виховного процесу у вищій школі.

Ключові слова: професійно-педагогічні якості, навчально-виховний процес, викладач іноземних мов.

Кушнірик Н.Я. Особливості соціалізації особистості дитини в процесі виховання

У статті обґрунтовано необхідність соціалізації особистості дитини в процесі виховання; показано вплив багатьох чинників на соціалізацію дитини; розкрито особливості дитячої соціалізації.

Ключові слова: процес виховання, соціалізація особистості дитини, виховання та навчання, дошкільна освіта, педагогічний вплив.

Лаврик Т.В. Інваріантна технологія дистанційного навчання студентів: поняття та зміст

У статті проаналізовано й уточнено поняття "технологія дистанційного навчання". Обґрунтовано етапи технології дистанційного навчання студентів: орієнтувальний, пізнавально-перетворювальний і контрольний-рефлексивний.

Ключові слова: технологія навчання, дистанційне навчання, етапи технології.

Левашова В.М. Особливості розвитку змісту природничих дисциплін у старшій школі другої половини ХХ ст.

У статті розкрито особливості розвитку змісту природничих дисциплін у старшій школі другої половини ХХ ст., а саме: широка політехнізація, суттєве підвищення наукового рівня, гуманізація, диференціація та інтеграція змісту природничих предметів.

Ключові слова: розвиток змісту, природничі дисципліни.

Мандрик Л.М. Сім'я як соціалізаційний інститут формування гендерної культури особистості

У цій статті на основі аналізу існуючих у психолого-педагогічній літературі підходів щодо розуміння сім'ї як інституту гендерної соціалізації розглянуто процес гендерної соціалізації як частину загального процесу соціалізації, особливості його засвоєння в сім'ї та вплив гендерних відносин на гендерний розвиток особистості.

Ключові слова: гендерна соціалізація, сім'я, гендерні відносини, гендерний розвиток.

Мартинюк П.С. Інформаційні технології в навчальному процесі ВНЗ

У статті розкривається практика використання інформаційних технологій у навчальному процесі з питань забезпечення формування якості знань, умінь і навичок майбутніх фахівців у ВНЗ та конкурентоспроможності їх на ринку праці.

Ключові слова: інформаційні технології, навчальний процес, формування якості знань, умінь і навичок.

Марчук І.П. Аналіз досвіду управління системою професійної орієнтації у Великій Британії

У статті подано аналіз досвіду управління системою професійної орієнтації Великої Британії. Узагальнено основні проблеми та напрями їх вирішення.

Ключові слова: професійна орієнтація, конкурентоспроможний фахівець, система управління.

Махов С.А. Зміст та особливості професійно-прикладної спрямованості фізичної підготовки студентів вищих технічних навчальних закладів гірничих спеціальностей

У статті розглянуто зміст та особливості професійно-прикладної спрямованості фізичної підготовки студентів ВТНЗ гірничих спеціальностей.

Ключові слова: освіта, педагогіка, професійно-прикладна спрямованість фізичної підготовки, студенти гірничих спеціальностей, гірнича галузь, підготовка фахівців.

Мосейко Ю.В. Лекція як активний метод навчання в умовах фахової підготовки майбутніх інженерів-металургів

У статті розглянуто практику використання компетентнісного підходу у формуванні компетентності майбутніх інженерів-металургів засобами лекційних занять. Подано структурно-логічну схему контекстного вивчення на лекції професійно орієнтованої теми, яка підтвердила свою ефективність у педагогічному експерименті.

Ключові слова: фахова підготовка, лекція, інженер-металург.

Мусасьв К.Ф. Педагогічний аспект застосування принципу сходження від абстрактного до конкретного

Розглянуто педагогічний аспект принципу сходження від абстрактного до конкретного як метод побудови наукової теорії, реалізація якого під час навчання передбачає розвиток понять на основі узагальнення та збагачення теоретичним змістом.

Ключові слова: метод сходження від абстрактного до конкретного, метод побудови теорії, концепція емпіризму, узагальнення в навчанні, вихідна “клітина”.

Мусхаріна Ю.Ю. Експериментальна перевірка ефективності застосування нетрадиційних методів оздоровлення дітей підліткового віку на уроках фізичної культури

Експериментально досліджено вплив нетрадиційних методів оздоровлення на уроках фізичної культури на фізіологічні показники організму школярів підліткового віку.

Ключові слова: екстримальна перевірка, нетрадиційні методи, фізична культура.

Облес І.І. Методичний інструментарій дослідження професійної адаптації викладача вищого навчального закладу

У статті охарактеризовано комплекс діагностичних методик, спрямованих на виявлення рівня професійної адаптованості викладача вищої школи.

Ключові слова: викладач вищої школи, професійна адаптація, психолого-педагогічна діагностика.

Орел В.В. Теоретико-педагогічні підвалини соціалізації майбутніх економістів і менеджерів у фаховій підготовці

У статті розкрито педагогічні умови соціалізації майбутніх економістів і менеджерів у фаховій підготовці. Розглянуто соціалізацію спеціаліста в галузі економіки як психолого-педагогічну проблему, яка набуває надзвичайно важливого значення при педагогічному проектуванні та реалізації навчально-виховного процесу професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі економіки.

Ключові слова: соціалізація, фахова підготовка, педагогічне проектування.

Паласюк Г.Б. Деякі аспекти підготовки медичних сестер у контексті неперервної ступеневої освіти

У статті розглянуто проблеми медсестринської освіти в Україні на сучасному етапі. Наголошено, що традиційні шляхи підготовки медсестер не забезпечують достат-

нього рівня їх кваліфікації. Фундаментальним кроком в удосконаленні медсестринської освіти в Україні є впровадження неперервної ступеневої освіти: молодша медична сестра – бакалавр – магістр медсестринства. Проаналізовано проблеми відкриття магістратури зі спеціальності “Сестринська справа” та шляхи їх подолання.

Ключові слова: підготовка медичних сестер, неперервна ступенева освіта, рівень кваліфікації.

Пермінова А.В. Проблеми підготовки інженерів-педагогів швейного профілю з початку 1960-х до кінця 1970-х років

В статті розглянуто питання розвитку та становлення вищих навчальних закладів та їх підрозділів, орієнтованих на підготовку інженерів-педагогів швейного профілю з початку 1960-х до кінця 1970-х років.

Ключові слова: інженерно-педагогічна освіта, вищий навчальний заклад, факультет, кафедра, інженер-педагог, професійна підготовка.

Підбуцька Н.В., Савченко Н.О. Самооцінка як компонент самоствердження особистості студента ВНЗ

Серед найважливіших утворень у структурі спрямованості особистості, що визначає її ставлення до об’єктів соціального оточення, є ціннісні орієнтації та самооцінка. Формування адекватної самооцінки, ціннісних орієнтацій та особистісних якостей завжди було важливою соціальною проблемою. Самооцінка належить до центральних утворень особистості.

Ключові слова: самооцінка, самоствердження, ціннісні орієнтації.

Потапюк Л.М. Проблеми національного виховання молоді в контексті діяльності Першого педагогічного конгресу

У статті проаналізовано особливості діяльності Першого педагогічного конгресу, визначено систему побудови національного виховання, виокремлено основні його напрями та розкрито їх сутність.

Ключові слова: національне виховання, система виховання, навчально-виховний процес, національна ідея, національні цінності, українознавство.

Прикотенко Т.А. Досвід формування позитивного ставлення до навчання в учнів початкової школи у другій половині XIX ст.

У статті здійснено спробу узагальнити набутий досвід формування позитивного ставлення до навчання в учнів початкової школи.

Ключові слова: початкова школа, позитивне ставлення, навчання.

Приходченко О.В. Просвітницька робота з майбутніми матерями з теми “Вагітність, пологи та уникнення ускладнень”

У статті висвітлено особливості просвітницької роботи з майбутніми матеріалами з теми “Вагітність, пологи та уникнення ускладнень”.

Ключові слова: просвітницька робота, пологи, матері.

Райко В.В., Почекалін І.М. Модель формування професійної культури офіцерів в умовах службової діяльності

У модель формування професійної культури офіцерів в умовах службової діяльності включено п’ять блоків: концептуальну основу, процесуальну частину, програмно-методичне забезпечення, діагностичний інструментарій та кінцевий результат, складові яких розглянуто в статті.

Ключові слова: формування, офіцер, службова діяльність, модель.

Резнік С.М. Умови реалізації особистісно орієнтованого підходу в професійній підготовці студентів

У статті визначено психолого-педагогічні умови реалізації особистісно орієнтованого підходу в професійній підготовці студентів, такі як вибір відповідних змісту, форм, методів навчання та психолого-педагогічна допомога в самовизначенні й само-

реалізації особистості. Особливо підкреслено важливість такої умови, як розуміння індивідуальних особливостей студента.

Ключові слова: особистісно орієнтований підхід, психолого-педагогічні умови.

Резунова О.С. Допрофесійна підготовка молоді до навчання в аграрному ВНЗ як складова безперервної освіти

У статті висвітлено роль допрофесійної підготовки майбутніх студентів ВНЗ у системі підготовки фахівців-аграріїв. Наведено огляд останніх праць, присвячених питанням безперервної освіти та профорієнтації учнів шкіл.

Ключові слова: допрофесійна підготовка, безперервна освіта, профорієнтація.

Романовська Л.І. Педагогічні основи саморозвитку особистості старшокласника в дитячому громадському об'єднанні

У статті проаналізовано проблему діяльності дитячих громадських об'єднань як чинник прискорення саморозвитку старшокласників – членів зазначених об'єднань. Значну увагу приділено висвітленню психологічних особливостей процесу саморозвитку особистості, аналізу складових роботи дитячих спілок.

Ключові слова: дитячі громадські об'єднання, старшокласники, саморозвиток.

Рябченко Л.О. Управління самостійною пізнавальною діяльністю майбутніх економістів

У статті розглянуто проблему управління самостійною пізнавальною діяльністю майбутніх економістів. Автор доводить, що організацію пізнавальної діяльності студентів (рівень її забезпечення у ВНЗ) можна розглядати як системний чинник забезпечення якості вищої освіти та ефективності підготовки спеціалістів до професійної діяльності.

Ключові слова: самостійна пізнавальна діяльність, якість вищої освіти, майбутній економіст.

Самошкіна Н.В. Проблемні питання, задачі та завдання як спосіб активізації навчальної діяльності студентів у викладанні педагогіки

Проблемні питання, задачі та завдання як спосіб активізації навчальної діяльності студентів у викладанні педагогіки. У статті висвітлено проблему активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів шляхом використання проблемних питань, творчих завдань і задач. Подано приклади проблемних питань, завдань і задач, які доцільно використовувати на заняттях з педагогіки.

Ключові слова: активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів, проблемне питання, навчальне завдання, пізнавальна задача.

Сандовенко І.В. Впровадження принципів універсального дизайну у викладанні в університетській освіті Канади

У статті висвітлено особливості впровадження принципів універсального дизайну у викладанні у вищій освіті Канади. Акцентовано увагу на значенні цих інноваційних процесів у забезпеченні доступності і якості освіти.

Ключові слова: універсальний дизайн (УД), універсальний дизайн у викладанні (УДВ), інклюзія, доступність, студентоцентрованість, вища освіта.

Святьєв А.В. Особливості вибору змісту підготовки майбутнього тренера-викладача до професійної діяльності

Особливості вибору змісту підготовки майбутнього тренера-викладача до професійної діяльності. У статті розкрито особливості та проблеми вибору змісту підготовки майбутнього тренера-викладача до професійної діяльності у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: підготовка, майбутній тренер-викладач, професійна діяльність, фізична культура та спорт.

Сергеева З.П. Розвиток фонематичного слуху як умова оволодіння звуковим аналізом слова та навчання читання в старшому дошкільному віці

В статті розкрито необхідність розвитку фонематичного слуху у молодших дошкільників, обґрунтовано його зв'язок зі звуковим аналізом слова та оволодінням читанням у старшому дошкільному віці.

Ключові слова: фонематичний слух, звуковий аналіз, читання, інтонаційно наголошена вимова.

Сергієнко Н.С. Типові проблеми оволодіння юридичною термінологією англійською мовою

Розглянуто головні проблеми, що виникають при перекладі юридичних термінів з англійської мови, та наведено типологію цих проблем, що базується на мовних особливостях юридичних термінів, урахував екстралінгвістичні й технічні аспекти перекладу термінів та орієнтована на подолання реальних мовних труднощів, з якими стикаються студенти при вивченні термінології іноземною мовою.

Ключові слова: юридична термінологія, типові проблеми перекладу, способи перекладу, методика роботи над термінами.

Сердюк С.М., Бондаренко О.А. Роль психолога в освіті для забезпечення сталого розвитку глобальної соціоекосистеми

Обґрунтовано актуальність і розглянуто теоретичні основи формування екологічної свідомості суспільства через освіту, виходячи з положень Концепції сталого розвитку суспільства. Визначено місце та роль психолога у формуванні екологічних параметрів суспільної свідомості й необхідність використання для забезпечення освіти з метою сталого розвитку основних характеристик людини, що впливають на її життєдіяльність. Показано, що саме психолог може забезпечити зв'язок між Концепцією та системою освіти.

Ключові слова: екологічна свідомість, глобальна соціоекосистема, ноосфера.

Сидоренко-Николашина Е.Л. Організація контролю знань з вищої математики з використанням засобів картування навчального матеріалу

У статті розглянуто організацію контролю знань з вищої математики у студентів агротехнологічних спеціальностей з використанням засобів картування знань, наведено приклади структурно-логічних схем та розрахунок рейтингу студентів за результатами контролю.

Ключові слова: кредитово-модульна система навчання, форми контролю знань, структурно-логічна схема, візуалізація навчального матеріалу, картування знань.

Скірко Р.Л. Модернізація навчально-виховного процесу як фактор впливу на формування професійної підготовки майбутніх психологів

На основі аналізу наукових досліджень з проблем професійного становлення майбутніх фахівців визначено, що модернізація навчально-виховного процесу передбачає: побудову педагогічного процесу на акмеологічній основі, створення сприятливих умов для розвитку творчого потенціалу студентів, використання позааудиторної роботи з метою самовдосконалення.

Ключові слова: позааудиторна робота, навчально-виховний процес, професійна освіта.

Скучинська Л.С. Стимулювальний вплив мотивів у процесі вивчення іноземної мови у вищому технічному навчальному закладі

У статті обґрунтовано значення і вплив мотивації на ефективність пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення іноземної мови. Розкрито умови впливу емоційного фактора на навчальну діяльність студентів.

Ключові слова: мотив, мотивація, пізнавальний інтерес, емоційний фактор.

Служинська Л.Б. Теоретичні основи підготовки майбутніх менеджерів-економістів до професійної діяльності

Розглянуто поняття “готовність”, “компоненти готовності”, “психологічна готовність”, “професійна готовність”; розкрито специфіку готовності менеджерів-економістів до професійної діяльності, структуру формування готовності майбутніх менеджерів-економістів.

Ключові слова: готовність, компоненти готовності, психологічна готовність, професійна готовність, менеджер-економіст.

Старкова Н.О. Розвиток у студентів немовних ВНЗ здібностей до самостійної роботи з довідковою літературою

У статті розглянуто поняття автономності студента, організацію його самостійної роботи, нові методи застосування автономності під час навчального процесу та навчання роботи з довідковою літературою. Подано види словників, форми та методи роботи з довідковою літературою, сучасні підходи до організації навчального процесу.

Ключові слова: автономність, довідкова література, види словників, самостійна робота, сучасні підходи.

Стрельцова Н.Ю. Організація самостійної роботи студентів на практичних заняттях з органічної хімії

У статті розглянуто основні складники технологічного підходу до організації самостійної роботи студентів на практичному занятті з органічної хімії. Визначено принципи відбору завдань для самостійної роботи й умови їх ефективного застосування в навчальному процесі. Запропоновано критерії оцінювання самостійної роботи на практичному занятті.

Ключові слова: самостійна робота, практичне заняття, навчальні завдання, критерії оцінювання.

Сулейманова В.Р. Діагностика стану розвитку мотивації до навчання англомовного спілкування студентів у ВНЗ

У статті розглянуто сучасний стан розвитку мотивації навчання англомовного спілкування студентів вищих технічних навчальних закладів і умови оптимізації навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей.

Ключові слова: мотивація, оптимізація навчання, англомовне спілкування, вищий технічний навчальний заклад.

Таскіна Н. Соціокультурна рельєність у спадщині Пителима Сорокіна

Стаття присвячена сутності соціокультурної реальності. Автор дає характеристику основним компонентам соціокультурної взаємодії (суб'єктам взаємодії, суспільству і культурі як сукупності значень, цінностей і норм). Автор показує вплив “матеріальних артефактів” на людей.

Ключові слова: соціокультурна реальність, суб'єкти взаємодії, особистість, значення, цінності, норми, матеріальні артефакти.

Тернавська Л.М. Гуманістичні засади організації самостійної роботи студентів

У статті проаналізовано суть гуманістичного підходу до організації самостійної роботи студентів, основні принципи цього напрямку й особистісні якості випускника сучасної школи.

Ключові слова: самостійна робота студентів, напрям розвитку системи освіти, принципи організації гуманістичного напрямку, якості випускника школи.

Томашевська І.П. Професійно-педагогічна позиція як складова підготовки майбутнього вчителя

У статті розкрито сутність професійно-педагогічної позиції та її значення в реалізації завдань професійної підготовки майбутніх учителів. Обґрунтовано складові пе-

дагогічної позиції: мотиви, установки, ставлення до педагогічної діяльності. Визначено джерела та механізми формування професійної позиції.

Ключові слова: позиція, професійно-педагогічна позиція, професійна підготовка.

Трощій Н.П. Обґрунтування актуальності вивчення дисципліни “Безпека життєдіяльності” у вищих навчальних закладах

У статті розглянуто актуальні проблеми вивчення дисципліни “Безпека життєдіяльності” у вищих навчальних закладах. Висвітлено джерела та основні види небезпек, основні проблеми безпечної життєдіяльності на сучасному етапі розвитку суспільства. Проаналізовано різні підходи до визначення місця дисципліни “Безпека життєдіяльності” в навчальному процесі.

Ключові слова: вищі навчальні заклади, дисципліна “Безпека життєдіяльності”, навчальний процес.

Турська О.В. Зміст категорії “емоційна культура” в сучасних педагогічних дослідженнях

Стаття присвячена розгляду змісту категорії “емоційна культура” в сучасних педагогічних дослідженнях, розглянуто основні компоненти емоційної культури.

Ключові слова: емоції, почуття, культура, переживання, емоційна культура, особистість, формування.

Хаустова О.В. Андрагогічні засади розвитку духовного потенціалу вчителя

У статті розглянуто можливості врахування андрагогічних засад розвитку духовного потенціалу вчителя, вікових особливостей розгортання духовного життя, специфіки, необхідних принципів, методів навчання післядипломного освітнього процесу.

Ключові слова: андрагогіка, духовний потенціал вчителя, післядипломний освітній процес.

Черепехіна О.А. Формування професіоналізму майбутніх психологів в умовах студентського науково-дослідного гуртка у ВНЗ

У роботі розкриваються особливості формування професіоналізму майбутніх психологів в умовах студентського науково-дослідного гуртка у ВНЗ. Наголошується на ролі індивідуалізації процесу участі студентів у роботі гуртка, що сприятиме розвитку професійного мислення та мотивації професійного саморозвитку майбутніх психологів.

Ключові слова: професіоналізм, формування професіоналізму, майбутні психологи, студентський науково-дослідний гурток.

Чернишова Н.О. Педагогічні імперативи у формуванні виховного ідеалу України й Польщі

У статті проаналізовано праці вітчизняних педагогів з виховного ідеалу й надано визначення цьому поняттю. Зроблено акцент на головних імперативах поняття та сфокусовано увагу на тому, як це поняття розвивалось, починаючи з доби козацтва й до нашого часу.

Ключові слова: виховний ідеал, освітня система, християнський світогляд, гідність, творча особистість.

Чорновіл І.С. Самостійна робота при підготовці студентів-медиків у вищих навчальних закладах I–II рівня акредитації

У статті розглянуто види самостійної роботи студентів, проаналізовано особливості самостійної роботи студентів-медиків у вищих навчальних закладах I–II рівня акредитації.

Ключові слова: самостійна робота, самостійність, мотивація, обов’язкова самостійна робота.

Чумакова А.А. До проблеми виявлення значення психофізіологічних факторів у соціалізації людини

У статті розглянуто психофізіологічний аспект соціалізації людини. Соціум – багатопланове явище. Соціалізація – найважливіший процес пізнання та засвоєння індивідом

власної суспільної сутті, його взаємодія зі всією сукупністю соціальних явищ. Психофізіологія людини – фактор, який визначає результативність її соціального життя.

Ключові слова: соціум, соціалізація, механізми соціалізації, психофізіологія людини.

Шевченко В.І. Самостійна творча робота майбутніх учителів музики з розвитку виконавської майстерності в процесі професійної підготовки

В статті розкрито сутність самостійної творчої роботи майбутніх учителів музики щодо розвитку виконавської майстерності як основного компоненту їх професійної підготовки. Доведено, що самостійна творча робота є основою для подальшої професійної діяльності студентів музично-педагогічних факультетів.

Ключові слова: самостійна творча робота, творча активність, виконавська майстерність.

Шкваріна Т.М. Систематизація принципів підготовки вчителів до навчання іноземної мови дітей дошкільного віку

У статті розглянуто систему спеціальних методичних принципів, що ґрунтуються на загальнопедагогічних принципах системи підготовки вчителів до навчання іноземної мови дітей дошкільного віку. Успіх навчання фахівців вказаного напрямку залежить від урахування принципів цілепокладальної, змістово-інструментальної, методично-організаційної та контрольної-оцінювальної підсистем підготовки.

Ключові слова: загальнопедагогічні принципи, спеціальні методичні принципи, система підготовки, вчителі іноземної мови, навчання іноземної мови, діти дошкільного віку.

Шломенко О.Б. Педагогічна система формування професійної спрямованості навчання гуманітарних дисциплін в економічних вищих навчальних закладах

У статті висвітлено питання, пов'язані з моделюванням педагогічної системи формування професійної спрямованості навчання гуманітарних дисциплін у ВНЗ економічного профілю. Формування професійної спрямованості майбутніх економістів розглядається як педагогічний процес соціальної взаємодії його учасників (викладач – студент), що відбувається в спеціально створеній педагогічній системі, компоненти якої відтворюють особливості діяльності фахівця з економіки в цій сфері.

Ключові слова: професійна спрямованість, професійна спрямованість майбутніх економістів, педагогічний процес, педагогічна система.

Шутько Т.П. Міжособистісне спілкування як проблема професійної комунікації майбутніх молодших медичних спеціалістів

У статті на основі аналізу психолого-педагогічної літератури розкривається специфіка професійної комунікації в діяльності молодшого медичного спеціаліста. Автор аналізує виявлений рівень розвитку комунікативних якостей майбутніх фахівців, проводячи діагностику комунікативної установки та комунікативних схильностей.

Ключові слова: комунікативні якості, професійна комунікація, міжособистісне спілкування, комунікативна установка, комунікативні схильності.

Ягремцева А.О. Гендерний підхід у педагогіці вищої школи Німеччини

Статтю присвячено реалізації гендерного підходу в педагогіці вищої школи Німеччини. Проаналізовано наукові розробки низки провідних сучасних німецьких дослідників, висвітлено основні ідеї гендерного підходу, гендерного мейнстрімінгу та гендерної компетенції в педагогіці вищої школи Німеччини. Підкреслено важливу роль гендерного підходу в освітньому процесі Німеччини.

Ключові слова: гендерний підхід, гендерна компетенція, вища освіта.